

art. III, et alibi sæpe. Vel dicendum, quod cognoscere singula non est de perfectione intellectus quasi substantiali et primaria, bene tamen accidentali et secundaria, et pertinente ad proprium statum, quia hæc intelligi non possunt nisi singularia intelligantur. Et ideo D. Thomas III part. quæst. X, art. II posuit, quod quilibet beatus videt in essentia divina ea, quæ pertinent ad statum suum, quod nullo modo negavit loco citato primæ partis; quod autem ultimo opponitur beatum posse scire diem iudicii, quod contradicit illi loco Matthæi XXIV, negatur ista sequela, quia licet ad beatum pertineat scire ea, quæ sunt status sui in illa die, non tamen propter hoc debet scire illum diem esse ultimum diem mundi, posset enim ultra esse alius dies, in quo nihil ad statum talis beati pertineat; et ideo semper manebit incertus circa diem iudicii determinate. Vel secundum alios, quos refert Cabrera III part. quæst. X, art. II, disput. III, num. CXXI dici potest, quod non est inconueniens aliqua, quæ pertinent ad statum beati ex rationabili causa divinæ providentiæ illi occultari, et in hoc posse numerari ea, quæ concernunt statum beati quoad diem iudicii.

XL. Ad secundum argumentum respondetur illum esse magis beatum, qui plura in Deo videt quasi intensive et formaliter, non autem quasi materialiter et extensive. Et dicimus ea videri formaliter, et intensive, quæ videntur ex efficacia luminis, quod quanto magis penetrat divinam essentiam, tanto plures rationes in ea intelligit. Ea vero dicuntur videri materialiter, et quasi extensive, quæ videntur rationes alicujus conditionis, seu status tenentis se ex parte subjecti videntis; quia enim status beatificus est omnium bonorum aggregatione

perfectus, ex vi illius debet beatus scire ea, quæ ad se pertinent, et quæ naturaliter scire desiderat circa se, et hoc ei revelatur in ipsa essentia divina, quasi voluntaria revelatione Dei, non ex efficacia luminis. Ideo enim essentia divina dicitur speculum voluntarium, quia manifestat ea, quæ vult; et ideo stat bene, quod quilibet etiam minimus beatus videat in Verbo excellentissimum effectum Dei, qui est mysterium incarnationis, quia id pertinet ad statum redemptorum a Christo; et tamen si ex vi, et efficacia luminis posset penetrare divinam essentiam ita perfecte, quod perfectissimum effectum videret, requireret excellentissimam beatitudinem. Igitur ea quæ videntur in essentia divina ex voluntaria manifestatione Dei, quia id exigit status beati, non facit aliquem magis beatum, et ita per hoc quod aliquis videat plures orationes, vel plura, quæ pertinent ad proprium statum, non ideo est magis beatus, sed extensive, et quasi materialiter, et ratione subjecti, non formaliter ex vi luminis. Videatur Cabrera loco citato, numero XCI, et sequentibus.

XLI. De quarta conclusione D. Thomæ non est cur immoremur hic; sed breviter dicimus, quod licet aliqui auctores admittant posse nos orationes fundere ad animas purgatorii, quia id videtur passim fieri a fidelibus, et quia possunt orationes nostras per Angelos cognoscere, et Deum pro nobis implorare, quia petitio non fundatur in dignitate petentis, sed in misericordia Dei, qua ratione possum petere a peccatore ut oret pro me; tamen stat solidum fundamentum D. Thomæ, quod quia illæ animæ non fruuntur visione Dei, non convenit eis per se, et ratione status cognoscere orationes nostras. Et quod Angeli illis eas manifestent nullo modo constat,

quia non permittitur illis animabus, ut cognoscant ex revelatione Angelorum, nisi ea, quæ divina justitia juxta mensuram pœnæ illis concedit. Unde per se loquendo ratione illius status, qui est status pœnalis, non convenit illis omnes rationes cognoscere, nec semper familiariter conversari cum Angelis, orationes autem mentales neque ex narratione Angelorum cognoscere possunt, seu ex sola revelatione Dei, quam non constat semper fieri illis, nisi id aliquando exigat divina justitia: peccatores autem vivi possunt audire a nobis orationes, quas petimus. Denique usus fidelium ad hoc dumtaxat probare potest, non ut animæ purgatorii pro illo statu acceptent orationes nostras, sed pro illo, quem habebunt post purgationem, tunc enim verisimile est (ut ait Suarez) manifestari eis in Verbo orationes quæ ad ipsos fusæ sunt, quia pertraherentur ad eas, aut etiam modo Deus intuitu illarum nos juvat. Eadem doctrina extenditur ad patres, qui fuerunt in limbo per se loquendo, et ratione status, licet ex aliqua dispensatione Dei aliquando orationes, vel necessitates viventium eis manifestarentur ut orarent pro illis, sicut de Hieremia habetur II Machabæorum ultimo.

ARTICULUS V.

Quænam res sint, quas possumus in orationes petere?

I. Explicatis his, quæ pertinent quasi ad formalem, et constitutivam rationem orationis, scilicet, quod oratio sit actus pertinens ad intellectum, et in specie, seu motivo religionis, et quod respiciat Deum per modum cultus, incipit S. Thomas explicare materiam, seu res, quas

possumus petere a Deo, et quia per orationem exprimimus, et manifestamus desiderium nostrum, eadem est materia desiderata, et petita, et idem iudicium ferendum est de eo, quod licite desideratur, et quod licite petitur. Desiderium autem, seu concupiscentia respicit duo, scilicet bonum cui appetit, et bonum quod appetit, concupisco enim bonum mihi vel alteri, et ideo distinguenda est res desiderata, et persona cui desideratur; ac proinde in petitione, in qua exprimimus hoc desiderium, et est materia, seu res, quam petimus, et persona, pro qua petimus; utrumque ergo distinguit S. Thomas, nam in his duobus articulis inquisivit de rebus ipsis, quas petimus, vel licite petere possumus: in duobus vero sequentibus inquisivit de personis, pro quibus possumus, aut debemus petere: et denique in articulo nono utrumque explicavit, ut conjunctum in oratione Dominica.

II. Circa materiam, quam possumus petere, in primis rejiciendum est malum culpæ, quod nulla consideratione habet rationem boni desiderabilis, ac proinde nec potest peti a Deo, et ideo de ipsis bonis, quomodo desiderari possint et peti, videndum est. Et pro clariori notitia distinguimus triplicem ordinem bonorum: quædam sunt spiritualia, quæ pertinent ad ordinem gratiæ, et ad virtutes; quædam vero sunt temporalia, ordinata tamen ad proprium, vel aliorum commodum, sicut divitiæ, honores, valetudo, etc. alia denique sunt, quæ secum afferunt aliquod nocuum, seu pœnam sive pro se, sive pro aliis, et vocantur mala pœnæ, ut ægritudo, infortunia, etc. Et quia bonum concurrit ex integra causa, et quod ex una parte est bonum, si apponatur aliqua mala circumstantia, aut conditio redditur malum, tota diffi-

cultas in istis bonis, seu in petenda materia consistit ut videamus, cum quibus conditionibus licite, et sine peccato desiderentur et petantur, et cum quibus non, quia semper regula illa salvanda est, quod eo ipso, quod aliquid redditur illicitum, non possumus illud petere, sicut nec desiderare.

III. Circa primum igitur genus honorum, scilicet bona spiritualia, unum est certum, et aliud dubium. Certum est, quod bona spiritualia considerata secundum se, et quasi in generali, et quantum ad substantiam, ut sic dicam, sine ulla conditione peti possunt, et debent a Deo. Hoc determinat S. Thomas in articulo quinto. Et constat ex multis orationibus, quibus in sacra Scriptura petuntur ista bona; et hæc eadem expressius Dominus docuit in oratione Dominica nos petere; ibi enim continentur omnia petibilia. Unde dicit D. Augustinus sermone CLXXXII de tempore, hæc oratio compendiosis verbis septem petitionibus omnes species orationis comprehendit; in illa autem oratione bona spiritualia petuntur absque ulla conditione. Dubium vero est, quando in particulari contrariatur voluntati divinæ donatio, seu largitio alicujus boni spiritualis, aut quando in nobis potest esse occasio alicujus mali, verbi gratia superbiæ, ingratitude, aut majoris condemnationis, utrum possint tunc ista bona peti a Deo absolute; an vero cum aliqua conditione, aut limitatione.

IV. Et ut hoc magis in particulari manifestetur, potest esse dubium, an possimus petere determinate, et in particulari aliquem eximium gratiæ, aut gloriæ gradum, verbi gratia talem gratiam, qualem habuit D. Paulus, vel alii Apostoli. Et similiter, an possimus petere semper auxilium efficax ad omnes actus bo-

nos, cum constet Deum sæpe habere decretum absolutum non dandi tale auxilium in particulari; an vero possimus aliquando petere suspensionem auxilii efficacis. Similiter auxilium sufficiens non est necesse quod petatur, quia Deus paratus est omnibus illud dare, et nemini negat; superflue ergo petitur. De his omnibus longam tenuit disputationem Suarez libro primo, capite xx et XXI de orationes; non est, quod in his multum moremur, quia fere ista pendunt ex illa difficultate, quæ tractatur 1-2, quæst. XIX, art. X, an homo in omnibus teneatur conformare voluntatem suam divinæ voluntati.

V. Ad id ergo, quod primo dicitur, posse hæc bona spiritualia aliquando esse occasionem mali in nobis, respondetur ex doctrina S. Thomæ infra quæst. LXXXVIII, art. IV ad secundum (quæ est valde observanda pro casibus moralibus) quod periculum mali, seu peccati aliquando nascitur ex ipso opere quod facimus, aliquando ex hominis deficientia, et non ex ipso opere. Et quidem quando nascitur ex ipso opere, quia opus periculosum est, tunc non expedit illud facere, quia est occasio mali quasi proxima, sicut transire per pontem ruinorum ex ipso facto involvit periculum cadendi; et cohabitatio, vel frequens familiaritas cum muliere est opus periculosum, et in universum quotiescumque ex ipso opere nascitur periculum peccandi, censenda est occasio proxima peccati. Quando autem nascitur periculum ex deficientia hominis præcise, et non ex ipsa ratione operis, tunc non est propterea dimittendum, nec censenda est occasio proxima, sed remota, sicut equitare non est periculosum, quamvis immineat periculum cadendi de equo, alias ab omnibus bonis deberet homo cessare

ut ab audiendis confessionibus, et ab operibus studiosis, quia per accidens possunt esse periculosa, unde dicitur Ecclesiæ. XI: *Qui observat ventum non seminat, et qui considerat nubes, nunquam metet*: bona ergo spiritualia licet possent esse per accidens occasio ruinæ ex deficientia hominis abutentis illis, non tamen id habent ex se, sed potius oppositum: et ideo semper desiderari, et peti debent.

VI. Ad secundum, an possimus petere determinate eximium gradum gloriæ, respondetur quod hoc potest peti dupliciter. Uno modo quantum ad tendentiam ad perfectissimum, et eximium gradum gloriæ, et cum tendamus ad illum per actus charitatis, et virtutum, hæc perfectio, seu tendentia, quantumcumque eximia, sine ullo termino postulanda est, unde et dicit Apostolus ad Philip. II: *Oro ut charitas vestra magis, ac magis abundet*: et Apocal. XXII: *Qui justus est justificetur adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc*: alio modo potest desiderari eximius gradus gloriæ, non ex parte tendentiæ ad majorem gloriam, sed ex parte ipsius status, seu excellentiæ, ad quam aliqui a Deo præ aliis prædestinati sunt, et hoc modo esset temerarium petere a Deo excellentiam extraordinariam in genere gratiæ aut gloriæ, qualem habuit, verbi gratia B. Virgo, aut Apostoli, quin potius, sicut Dominus docuit Matth. XX discipulis petentibus, ut unus sederet a dextris, et alius a sinistris, et respondit: *Nescitis quid petatis*, sic qui peteret a Deo absolute gloriam B. Virginis, aut S. Petri, nesciret quid peteret, et esset temerarius præsumptor, quamvis sub conditione desideraret illam gloriam, si esset possibile, nulla temeritas esset, et idem dicendum esset, si aliquis peteret a Deo aliquod extraordinarium genus gratiæ, verbi gratia fieri sibi

revelationes, aut patrare miracula, quando non conducunt ad bonum publicum, aut Ecclesiæ.

VII. Ad tertium respondetur, quod possumus semper, et debemus petere a Deo auxilium efficax in ordine ad omnes actus virtutum, et nunquam suspensionem ejus, qui enim peteret suspensionem ejus ad aliquem actum bonum, peteret determinate aliquid diminuens propriam perfectionem, et consequenter contra propriam salutem. Et licet Deus aliquando nolit dare auxilium efficax, tamen semper vult quod illud petamus, quia petitiones nostræ mensurandæ sunt cum voluntate Dei antecedente, seu voluntate signi, id est, per quam nobis significavit, quid debemus velle facere, et desiderare, non autem cum illa voluntate ex qua efficaciter sequitur, quid de facto faciemus, aut desiderabimus; non enim quod de facto fit, sed quod debet fieri, est mensura nostrorum actuum. Et ita Christus Dominus instituit in oratione Dominica, ut semper peteremus liberationem a malo, et adventum regni ejus, quamvis sæpe efficaciter discernat Deus, neque dare regnum, neque liberare a malo. Et ideo D. Thomas in articulo quinto ad secundum dicit, quod cum orando petimus aliqua, quæ ad nostram pertinent salutem, conformamus voluntatem nostram voluntati Dei, de qua dicitur I ad Timoth. II: *Quod vult omnes homines salvos fieri*, quam constat esse voluntatem antecedentem, et non decretum efficax. Et hujus ratio est, quia aliud est non conformari voluntati divinæ efficaci, etiam qua permittit nos cadere in peccatum, secundum quod talis voluntas procedit a Deo, aliud petere et desiderare ab ipso, ut talem voluntatem denegandi auxilium habeat erga nos, hoc enim petere non possumus nisi desiderando ob-